

PREZES
NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ
Przemysław Rosati

Warszawa, 6 czerwca 2025 roku

Szanowny Pan
Adam Bodnar
Minister Sprawiedliwości

DNRA.0712.1.2025

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracam się do Pana o niezwłoczne podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do udzielenia ochrony, wsparcia i pomocy dzieciom, których rodzice pozostają pozbawieni wolności, a to w zakresie umożliwienia im stałego kontaktu z rodzicem pozbawionym wolności.

Przepis art. 105b § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny wykonawczy w aktualnym brzmieniu przewiduje, że skazany co najmniej raz w tygodniu ma prawo korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy w sposób i w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym. W uzasadnionych wypadkach dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na koszt zakładu karnego. Z kolei w § 1a tego przepisu postanowiono, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach, zwłaszcza gdy bezpośredni kontakt jest niemożliwy lub szczególnie utrudniony lub gdy wynika to z nagłej sytuacji życiowej, dyrektor zakładu karnego może udzielić zgody na skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego do kontaktu z rodziną i innymi osobami bliskimi poza terminami ustalonymi w porządku wewnętrznym obowiązującym w zakładzie karnym.

Przyjęta po wejściu w życie powyższych regulacji praktyka jednostek penitencjarnych realizacji przedmiotowych uprawnień osób osadzonych oraz osób dla nich najbliższych sprowadzała się do jednego połączenia w tygodniu. Następnie, dzięki działaniom Pani Ministry Marii Ejchart, zwiększono liczbę telefonów do osób najbliższych do dwóch połączeń telefonicznych w tygodniu.

Opisana sytuacja musi budzić zaniepokojenie. Stanowi ona ograniczenie możliwości kontaktowania się przez osoby pozbawione wolności z osobami najbliższymi, a szczególnie z małoletnimi dziećmi do dwóch telefonów w tygodniu, a tym samym uderza w zagwarantowane konstytucyjnie prawo do ochrony życia rodzinnego. Zgodnie z art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: *„Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym”*. Z kolei art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, iż: *„Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajduje się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”*. Prawo do utrzymywania więzi rodzinnych gwarantuje również osobom pozbawionym wolności art. 105 § 1 k.k.w. Nie ulega wątpliwości, iż rodzina jest ważnym elementem w procesie resocjalizacji osób skazanych.

Należy także podkreślić, że praktyka realizacji uprawnień do kontaktów telefonicznych uderza przede wszystkim w podstawowe prawa małoletnich dzieci osób pozbawionych wolności. Wskazać należy, że art. 9 ust. 3 Konwencji o prawach dziecka stanowi o prawie dziecka do kontaktu z obojgiem rodziców. Zgodnie z zaleceniem 31 Delegatów Ministrów CM/Rec (2018) 5 z dnia 4 kwietnia 2018 roku: *„Prawo dziecka do bezpośredniego kontaktu powinno być szanowane, także w przypadku zastosowania wobec osadzonego rodzica sankcji lub środków dyscyplinarnych (...)”*. Brak możliwości codziennego kontaktu z rodzicem pozbawionym wolności i ograniczenie tego kontaktu do dwóch rozmów telefonicznych w tygodniu (trwających maksymalnie 10 minut) stanowi niczym nieuzasadnioną dolegliwość dla małoletnich dzieci, których rodzice pozostają w warunkach izolacji. Wprowadzenie obecnych rozwiązań pomija także art. 87a k.k.w. oraz 95 § 2 k.k.w., które to regulacje określają konieczność zapewnienia utrzymywania kontaktów rodzica pozbawionego wolności z małoletnim dzieckiem.

Adwokatura stoi na stanowisku, że interes małoletniego powinien być zawsze nadrzędny, a rozwiązania systemowe powinny ułatwiać, a nie utrudniać realizację kontaktów rodzica z dzieckiem. Aktualne rozwiązania są wyjątkowo krzywdzące dla małoletnich dzieci, które w obecnym stanie prawnym zostały pośrednio obciążone negatywnymi konsekwencjami za to, iż rodzic przebywa w izolacji penitencjarnej i tylko dlatego kontakt z nim jest utrudniony. A należy mieć także na uwadze, że rozmowa telefoniczna pozostaje często dla osoby pozbawionej wolności jedyną formą kontaktu z rodziną w przypadkach, gdy skazany odbywa karę w jednostce oddalonej od aktualnego miejsca zamieszkania jego rodziny, w tym dzieci.

W ślad za dyspozycją art. 9 ust. 3 Konwencji o Prawach Dziecka: „*Państwa-Strony będą szanowały prawo dziecka odseparowanego od jednego lub obojga rodziców do utrzymywania regularnych stosunków osobistych i bezpośrednich kontaktów z obojgiem rodziców, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to sprzeczne z najlepiej pojętym interesem dziecka*”, ustawodawca powinien zagwarantować szeroko pojętą prawną ochronę interesów małoletnich dzieci osób pozbawionych wolności.

Dotychczasowy sposób realizacji powyższych uprawnień godzi nie tylko w prawa i wolności osób pozbawionych wolności, ale także w prawa ich rodzin, a przede wszystkim dzieci. Z tych też przyczyn, realizując ustawowe zadania Adwokatury w postaci współdziałania w ochronie praw i wolności obywatelskich oraz w kształtowaniu i stosowaniu prawa (art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze), zwracam się do Pana Ministra z prośbą o niezwłoczną interwencję legislacyjną w tej sprawie.

Z poważaniem